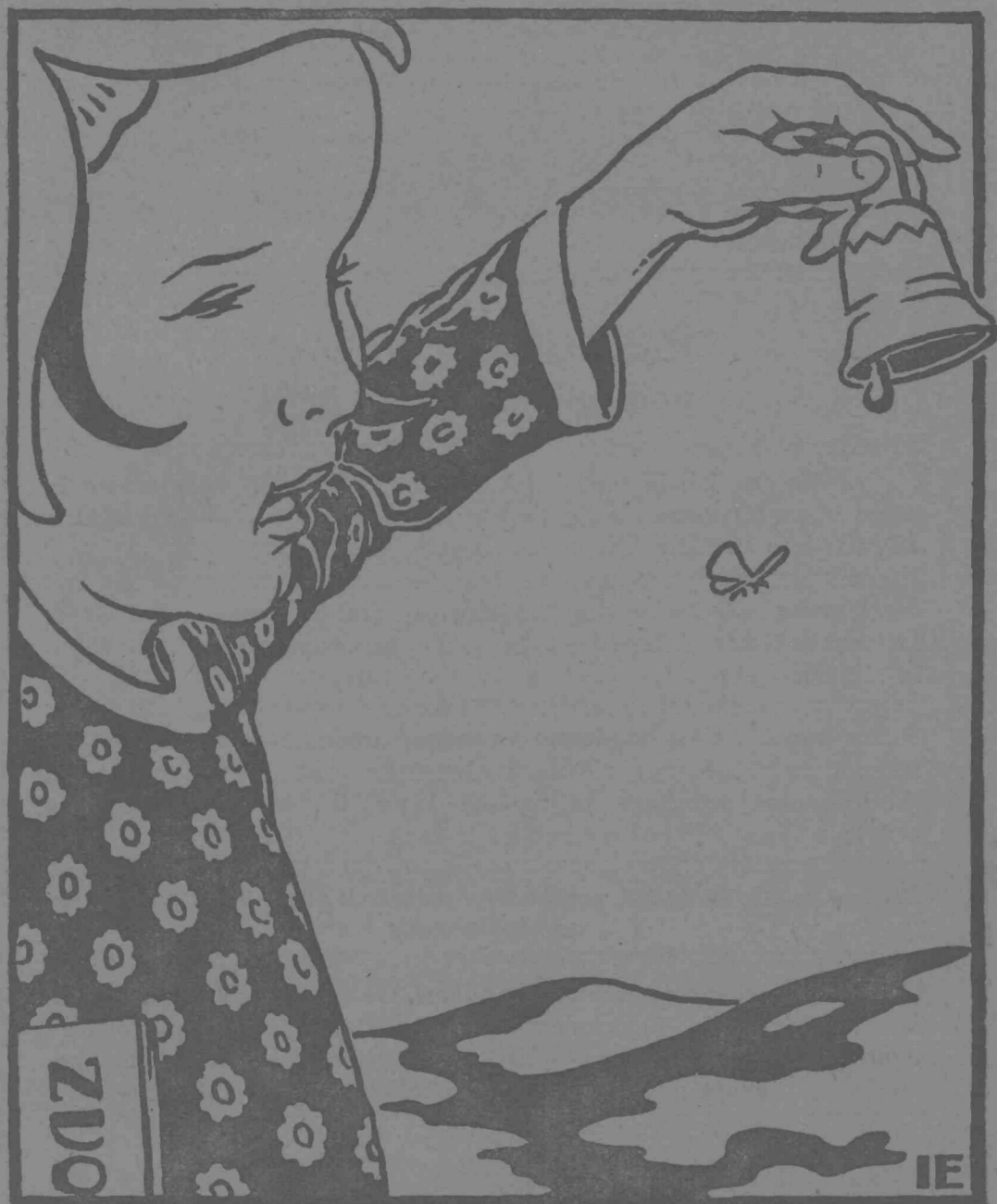

POSTARINA PLAČANA V GOTOVINI.

ZDONČEK

LIST S PODOBAMI ZA SLOVENSKO MLADINO

Vsebina.

1. <i>Andrej Rapè</i> : Življenja sok zavalovi ... Pesem	165
2. <i>Dr. Fr. Lb. šnik</i> : Zl. t. Povest s podobo	166
3. <i>Borisov</i> : Črni vran. Pesem	169
4. <i>Fr. Rojec</i> : Klic po pomladi. Pesem	169
5. <i>Franc Kovač</i> : Izprehod po Koroškem. Opis s podobo	170
6. <i>Mirko Kunčič</i> : Snežni mož gre potovat. Pesem	172
7. <i>A. N. Afanasjev — D. H.</i> : Tri carstva: bakreno, srebrno in zlato. Ruska pravljica	173
8. <i>Mirko Kunčič</i> : Skrbna mama. Pesem s podobo	176
9. <i>Fr. Rojec</i> : Mačka, podgana in vran. Pesem z lesorezom	177
10. <i>Lado Jeršè</i> : Ave Maria! Pesem	178
11. <i>Karel May — D. H.</i> : Kako se je Frank tepel z medvedom. Povest z dvema podobama	179
12. <i>Pouk in zabava</i>	185
13. <i>Kotiček gospoda Doropoljskega</i>	187

Kdor zaničuje se sam, podlaga je tujčevi peti!

»Zvonček« izhaja med šolskim letom v zvezkih vsak mesec in stane v naprejšnjem plačilu za vse leto 30 Din, za pol leta 15 Din, za četrto leta 7.50 Din. Posamezni zvezki po 3.— Din.

Uprava »Zvončka« je v Ljubljani, Franciškanska ulica št. 6, Učiteljska tiskarna, I. nadstropje. — Na ta naslov pošiljaj naročnino in reklamacije!

Na naročila brez istodobno vposlane naročnine se ne oziramo.

Rokopise pošiljajte na naslov: Uredništvo »Zvončka« v Ljubljani, Bleiweisova cesta št. 20/II.

Rešitve ugank, nalog itd. sprejemamo le tekom prvih 8 dni po odpravi vsakega zvezka.

Glavni in odgovorni urednik: Engelbert Gangl v Ljubljani. — Izdajatelj: Udruženje jugoslovenskega učiteljstva (UJU), odgovoren Andrej Skulj v Ljubljani. — Tiska Učiteljska tiskarna v Ljubljani, zanjo odgovarja Francè Štrukelj v Ljubljani.

Življenja sok zavalovi . . .

Zaprte so še nežne grudi
cveticam, v njih življenja ni,
in s kanglico vodé ob gredi
deklič zamišljen obstoji.

Zaliva grede, misli lepe
zavonjajo ji sred srca:
osrčje bi odprla rada
vsem cvetkam vrta in poljá.

Zavonjalo bi, zadehtelo,
saj v čašah vseh je vonj ujet,
jetniku bi odprla vrata,
naj opoji ves lepi svet.

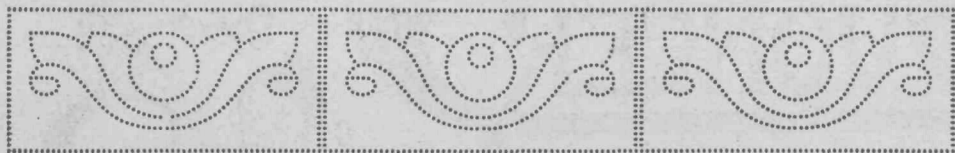
Ej, žal ji to je, ker odpreti
osrčja ljubicam ne zna,
molitev k Bogu zakipi ji,
iz hrepenečega srca:
„Odpri jih Ti, jetnika reši,
ki vladaš modro vrh neba!
Naj žar zadene Tvojega očesa
le cvet, pa zadehti
in sok življenja po vseh cvetih
kar mahoma zavalovi!“

* * *

Ko s kanglico dekle na vrt
prispe nekoč spet v zor krasan,
zadel že žar ga je nebeški, —
in ves je v cvetju svet prostran.

Andrej Rapè.

DR. F. ZBAŠNIK:

Zlat.

VII.

Zlat izgubljen in zopet najden.

Peter se je šele čez nekoliko dni spomnil, da bi bilo dobro, ako bi zlat zopet lepo zavil v papir, česar tistikrat ni mogel storiti, ko je na vso moč hitel, da bi ga skril pred tovarišema. Nič hudega sluteč je posegel v telovnikov desni žep, kjer ga je imel po navadi shranjenega. A kako se je prestrašil, ko je doznal, da zlata ni v žepu! Da bi ga bil kam drugam potaknil? Zdelo se mu je neverjetno. Vendar pa je prebrskal vse žepe, kolikor jih je imel, a zlata ni bilo nikjer! Kako je bilo to mogoče? Kaj se je zgodilo...

Čim bolj je razmišljal, tem bolj mu je bila stvar zagonetna, tem bolj mu je postajalo tesno pri srcu. Eno in drugo mu je hodilo na misel. Morda pa tistikrat v svoji zmedenosti zlatu niti spravil ni... morda je le s prazno roko segel v žep, zlat pa je obležal na mizi? Kaj, ko bi ga bil eden od obeh tovarišev zapazil in vzel in ga zdaj taji pred njim, da bi se lahko norčeval iz njega, kadar bi ga pogrešil. Ozrl se je zdaj v enega, zdaj v drugega in opazoval njegov obraz, a nič takega ni zapazil, kar bi bilo opravičevalo njegovo sumnjo. Zakaj malce pomuzal bi se pa le bil tisti, ki mu je nagajal! Kaj pa, če bi se ga bil eden od tovarišev celo polakomnil in bi mu ga sploh ne mislil dati nazaj? Kam naj bi bil zlat sicer prešel? Bolj in bolj se mu je vsiljevalo prepričanje, da ga mora imeti eden od njiju. V strašnem nemiru je prebil nekoliko dni in noči. »Kje je moj zlat, kje je moj zlat?« je vzdihoval ponoči, ko so vsi drugi sladko spali, on pa je bdel od skrbi. »Kaka nehvaležnost napram botru, da sem tako malo pazil na njegov dar!«

Preudarjal je sem in tja, kaj bi ukrenil in kako bi začel, da tovariša ne bi takoj čutila, da ju sumniči. Naposled se je odločil, da zaupa zadevo gospodinj. Ko sta bila nekoč sama, ji je povedal, kaj se je pripetilo.

»Kaj pa, če ste zlat izgubili kje zunaj hiše?« je ona podvomila.

»To je izključeno! Po tistem dnevu ga nisem nič več imel v rokah!«

»Potem mora biti pač kje doma! Ako bi bil padel na tla, bi se bilo slišalo! In kar tako se tudi ne pomete zlat v smeti! Hm, stvar je zares

čudna! Pa se ga menda vendar ni polastil kateri od vaših dveh tovarišev?»

Peter si ni upal na to opazko nič odgovoriti, a starka je čutila, da je njegovo zaupanje v tovariše omajano.

»Treba vsekakor iskati,« je nadaljevala, »treba prevrniti, če ni drugače, vso hišo! Najprej pa se mora začeti iskanje pri vas! Sem z obleko, ki ste jo imeli tisti dan na sebi!«

Peter je slušal in prinesel obleko, a obenem pa je gospodinjjo opozoril, da je že sam — ne enkrat, ampak desetkrat — preiskal vse žepe, dasi je bilo to po njegovem mnenju nepotrebno, ker je imel zlat shranjen vedno le v telovniku.

»Ali morete priseči, da ste ga tistikrat res spravili zopet v telovnik? Zakaj človek se časi hudo moti!«

Peter je malo pomislil, potem pa odkimal, zakaj tako prepričan pa le ni bil, da bi bil mogel z vso gotovostjo zatrditi: »V ta žep sem ga vtaknil in nikamor drugam!« Sicer pa mu ni bilo jasno, kaj hoče gospodinja s tem svojim vprašanjem, ko ji je vendar povedal, da je že sam prevrgel vse žepe. Še bolj pa se mu je zdelo njeno vprašanje čudno, ko je videl, da ona po žepih niti ne išče. Pač pa je nekolikokrat pretipala spodnji rob telovnika na levi in desni strani, potem pa je začela pretipavati na isti način še suknjo. Petru se je zdelo njeno početje smešno in že ji je hotel reči, da naj neha s svojimi čarovnijami, ko je nenadoma vzkliknila: »Ho, kaj pa je to? ... O, nič drugega ne more biti kot vaš zlat! ... Poglejmo, skozi kateri žep je priromal sem!«

In zdaj šele je začela obračati žepe na suknji. Dognala je kmalu, da je pri enem žepu šiv popustil. Ker je bil zlat majhen, a razmeroma težak, ni bilo nič čudnega, da je zlezel skozi mali razporek za podlogo ter smuknil nizdol do roba.

»V ta žep ste ga deli,« je poudarjala zmagovito gospodinja, »in v nobenega drugega!« Peter je molče prikimal. Bil je nepopisno vesel, ko je imel zopet svoj zlat pred seboj. Zakaj bil je že obupal, da ga bo še kdaj videl. Gospodinja pa je nadaljevala: »Vidite, kako krivico bi bili skoro storili svojima tovarišema! Zato sem začela iskati najprej pri vas! Človek se ne sme nikoli pre nagliti, zlasti ne v takih stvareh! Sicer pa je z denarjem tako: če ga nimaš, je neprijetno in hudo, če ga imaš, si zaradi njega pa tudi dostikrat v skrbah! Seveda, na ta način pa se tudi ne sme shranjevati zlata, kakor ste ga vi. Odslej ga bom imela jaz spravljenega! Glejte, tu v moji omari v tejle škatljici bo. Ključ vam dam, kolikrat le hočete.«

Peter se ni nič kaj rad ločil od svojega zlata. Preveč je bil vaje, da ga je vedno imel s seboj. Žaliti pa tudi ni hotel dobrohotne starke. Ona je čutila, da ima še neke pomisleke, in pripomnila je: »Ako bi jaz

nanagloma umrla, ga lahko vsak trenutek vzamete iz omare, ko veste, kje je!»

Peter je še malo pomolčal, potem pa odvrnil:

»Gospa, če bi vi umrli, bi si jaz ne upal stikati po vaši omari! Zakaj, ako bi me kdo pri tem zalotil, bi si lahko kaj nelepega mislil o meni!»

»Res jel« je pritrdila gospodinja. »Pa narediva torej takole: napišem vam potrdilo, da je zlat, ki je shranjen v moji omari, vaš, pa je

stvar v redu! S tem potrdilom se izkažete lahko vsak čas, komurkoli treba, in odvrnete tako vsak sum od sebe!»

In res mu je napisala tako potrdilo. Ko mu ga je izročila, ga je opozorila: »Pa da ta listič dobro shranite!«

Da bi moglo tičati za tem opozorilom kaj važnega, se Peter tisti krat ni zavedal. Spoznal je to šele ob koncu leta. Ko se je namreč odpravljal na velike počitnice in zahteval od gospodinja svoj zlat nazaj, ga je ta premerila z nekoliko čudnim pogledom od nog do glave ter rekla: »Kaj? ... Kar tako? ... Ne boš!«

Peter je debelo gledal in že je mislil, da ga hoče gospodinja opehariti za zlat. Ona pa je menda uganila njegove misli, zakaj na glas se je zasmejala in pojasnila: »Najprej vi potrdilo sem, potem vam izročim jaz zlat! Če bi ga dala kar tako, bi ga čez čas lahko kdo še enkrat zahteval od mene!«

Peter je bil prvi trenutek skoro razžaljen, a ko je stvar malo preudaril, je izprevidel, da pravi gospodinja prav. Še on se je zasmegal in pripomnil: »Tako sem se zopet nekaj koristnega naučil za življenje!«

Črni vran.

*Bela daljna vsa ravan,
v belem polju črni vran.*

*Kraka, kraka črni vran,
temna zdi se mu ravan.*

*Lačen v mrzli dan kriči,
rad prišel bi do jedi.*

*Od gladu ves trd in strt
sebi je priklical smrt.*

Borisov.

Klic po pomladi.

*Prezgodaj, sinica, oglašáš
na drevju se: »Čičidi, čičidi!...«
Povsod, glej, še zmrznjena zemlja
globoko pod snegom leži!*

*V jeseni je solnčnica stala
na vrtu, dajala ti plod,
a tudi na drugih rastlinah
si živeža našla povsod.*

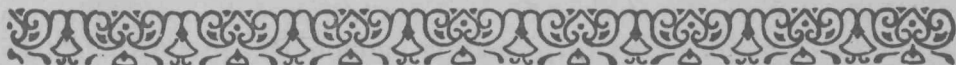
*K nam s petjem priklicala rada
pomlad bi, da zimskih nadlog
te reši in s cvetjem, zelenjem
speť vrt okraši ti in log.*

*Sedaj pa drobtinice krušne
sneg krije ti še na smeteh,
zafo jih med zrnjem natresam
pod streho v teh hudih ti dneh.*

*Sirotka, kako ti trepeče
od mraza telesce drobnó!
Proseče oziraš po hrani
na snežno se belo zemljó!*

*Tu se brez strahu mi približaj,
ne bom te lovil kot nekda,
saj vem, da bi v ječi umoril
spómin te na svobodni maj!*

Fr. Rojec.

FRANC KOVAČ:

Izprehod po Koroškem.

III.

o l. 1848. je stanoval »flegar« v Majareji pod gradom, kjer stanujejo sedaj najemniki važenberškega veleposestva. Pobiral je desetino in nadzoroval tlako. Robota je bila huda, tri dni v tednu od sv. Jurja do sv. Mihaela in še krmo za vprežno živino je moral vzeti kmet sam s seboj. Kmetje šentjurske fare so bili podložni različnim gospodstvom: Važenbergu, Ramšiselnu, Töllerbergu v Šmarjeti, Visoki Ostervici, Wundrovemu gradu in nekaj gospodstvu Höhenbergu v Tinjah. Važenberški grad uživa tudi žalostno slavo, da je bil tukaj 4. februarja 1715. Tinjčan Peter Enzi zavoljo čaranja obsojen na smrt in sežgan na grmadi — zadnji primer čarovniških pravn na Koroškem.

Na južni strani vidiva gozdni hrib, tako zvani »Šac«, o katerem govore, da je ondi skrit velik zaklad, ki ga straži strašna pošast.

Pa ker je tako prijetno v tej okrogli grajski sobi uživati lep razgled, se pomudiva še nekoliko tukaj! Povedati hočem pravljico o postanku Važenberškega gradu.

Uboga deklica je stanovala s svojimi slepimi starši v siromašni koči ob poznejšem Važenberškem gradu ter morala skrbeti poleg teh še za manjšega brata. Deklica, polna ljubezni do staršev in brata, jim je hotela pomagati iz uboštva. Zato je velikokrat prosila ljubega Boga, naj bi kje na pošten način dobila toliko denarja, da bi mogla oskrbeti starše in brata.

Bog jo usliši. V sanjah ji je bilo nekoč rečeno, naj gre na hrib z brinjevo vejico v roki. Kjer se vejica nagne k tlom, ondi naj koplje. In res najde toliko, da so bili oskrbljeni starši in brat. Našla je še več, toliko namreč, da je mogla dati sezidati grad, ki je dobil ime »Waisen-berg«, ker ga je sezidala sirota, ki je imela sicer še žive starše, a vendar je bila tako uboga, da je bila popolnoma izročena dobri sreči.

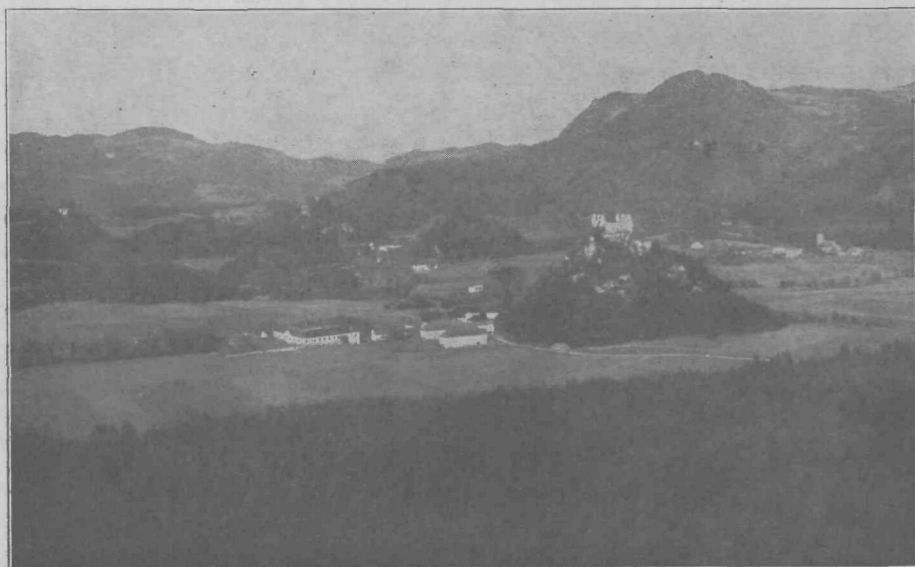
Na to pripovedko nas spominja še kamenita plošča, ki je bila pred leti vzdana nad zunanjimi vrati obrambnega stolpa, a so jo pred leti zavoljo zgodovinske važnosti spravili v Trušnje. Plošča ima latinski in nemški napis, ki se glasi slovensko:

»Sirota dala gradu je ime. O, Bog, ki oče si sirot, mogočen Stvarnik vseh stvari, varuj to hišo vsak čas.«

Ozriva se nekoliko še na ono majhno belo cerkvico ob znožju škofljice! To je podružnica sv. Lenarta in leži na najlepšem idiličnem kraju vse župnije. Cerkevica je majhna, popolnoma preprosta gotska

stavba brez vsakih zanimivosti, a notranjščina s svojo harmonično skladnostjo posameznih razdalj in enakomerno razdelitvijo svetlobe nad vse ugodno vpliva na obiskovalca. Nekoč je bila cerkvena ograjena od zunaj okrog in okrog z dolgo verigo. Najstarejši mož v fari ve povedati, da so se nekoč fantje, ki so jih lovili v štirinajstletno vojaško službo, vneto priporočali svetniku v varstvo. V lesenem stolpiču je do letos od svetovne vojske visel samo en zvon, ki je bil ulit l. 1606.

Pa stopiva sedaj še nekoliko na drugo stran, tja v bivšo grajsko kapelico. Tukaj opaziva še dobro ohranjena gotska okna, razne okraske in celo ostanke nekdanjih slikarij, dve podobi bivše kapelice se pa nahajata v župni cerkvi šentjurski.

Grad Važenberg

Grad Srednje Trušnje Cerkev na Želinjah

Na jug nama zapira pogled mogočen kopast hrib (662 m) Št. Lambert, padajoč strmo in navpično na vse strani. Slikovit pogled! Gola strma stena, nad 100 m visoka kot v visokih alpskih pokrajinah, na vrhu gore visoka planota, poraščena s temnimi smrekami in tik ob prepadu cerkva sv. Lamberta, kamor prideš po edini strmi poti, ki je vsekana v skalo.

Tu sva na prazgodovinskih tleh. Na mestu, kjer se dviga cerkev, je stalo nekoč pogansko rimsko svetišče Jupitra dolichena in sedanja cerkev je postavljena iz kamnja nekdanjega tempeljna. Mnogi rimski nagrobni kamni so vzdani v cerkveni zid. Okrog cerkve še opaziva približno 1 m visok in 60 m dolg rimski zid, ostanek nekdanje rimske

utrdbе. V taborišču (kastelu) je bivala stalna rimska posadka in jezeci so tu ob križišču rimskih cest spremljali rimsko pošto in skrbeli za javno varnost. Nekaj milj od tu proti Virunumu na Gosposvetskem polju, v Lavantinski dolini, Podjuni ali Hüttenbergu so spremljali jezeci rimske prevoze do prihodnje postaje. Sedanjo cerkvico sv. Lamberta, kakor tudi župni cerkvi v Št. Jurju na Vinogradih in Šmarjeti je sezidala blažena grofica Hema, ki je imela v Trušenjski dolini posestva. V cerkev je l. 1664. udarila strela in jo močno poškodovala, da so jo šele prihodnje leto mogli popraviti. Vendar je bila cerkev v začetku 20. stoletja že popolnoma v razpadu in izročena pogubi, dokler je niso 1910. temeljito popravili in zgodovinsko znamenito stavbo rešili pogina.

Ako si, dragi moj, zadosti trden v glavi, stopiš lahko čisto na rob skale in tukaj vidiš 150 m pod seboj ravno polje in obširno kmetiško hišo tik pod nogami. Če je kdo še tako spreten hribolazec, od te strani po navpični, gladki steni je vsak poizkus nemogoč. In tik spodaj okrog hiše je rimsko-keltsko grobišče. L. 1876., 1904. in 1924. so izkopali približno pol metra pod zemljo rimske novce iz prvih treh stoletij po Kristusu, razne okraske iz brona, nadalje zidane grobnice z dobro ohranjenimi okostenjaki. Mrtveci so bili pokopani tako, da so gledali z obrazom proti solnčnemu vzhodu. Kosti so nenavadno velike in močne, lobanja je bila debela 8—9 mm. Iz tega spoznamo, da so nekoč živeli močni in orjaški ljudje, a takrat še ni bilo sedanje mehkivosti, takrat še niso kvarili človeškega rodu pogubni alkohol, žganje in nikotin.

Snežni mož gre potovat.

Snežni mož ob beli cesti
žalostno je zaihtel:

»Kot jetnik sem k tlom priklenjen,
pa bi rad po svetu šel!«

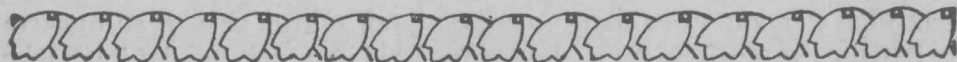
Črna vrana zarežala
zlobno se nad njim je: »Kum,
kar na noge čvrsto stopi!
Pojde že kako. Pogum!«

Veverica poskočila
radostno je z vrha smrek:
»Ded, če hočeš, naučim te,
da boš skakal z brega v breg!«

In je s Krasa privihrala
burja, tetka muhasta,
dedu tožnemu dejala:
»Ti bom jaz pomagala...«

Bums! — se vanj je zaletela.
Snežni mož je šel od tod:
v jarek pal je... Vran se smeje:
»Dedek stari — srečno pot!«

Mirko Kunčič.

A. N. AFANASJEV — D. H.:

Tri carstva: bakreno, srebrno in zlato.

Ruska pravljica.

(Konec.)

aj bi in kako? Jokal je in šel nazaj v bakreni grad. Tu ni nikogar. A tudi v srebrnem in zlatem gradu ni žive duše. Naposled v demantnem gradu tudi nikogar. Dolgočasno je bilo, strašno dolgočasno. Uzrl je Ivan carevič na oknu piščalko. Vzel je carevič piščalko in si mislil: »Za kratek čas si lahko kaj zapiskam.« Pa je zapiskal. A na pisk stojita pred njim šepavec in grbavec: »Česa ti je treba, Ivan carevič?« — »Jedel bi!« In je v trenutku stala tam, Bog zna odkod, pogrnjena miza. Na mizi je vse polno najboljših jedi in pijač. Carevič se je najedel in napil. Nato se mu je hotelo počitka. Zapiskal je na piščalko. Na pisk stojita pred njim šepavec in grbavec: »Česa ti je treba, Ivan carevič?« — »Spal bi.« V trenutku je stala tam postelja, vsa lepa in mehka. Legel je carevič, zaspal in se dobro prespal. Zopet je zapiskal. »Česa želiš?« sta vprašala šepavec in grbavec. »Je li vse možno?« — »Vse je možno, če zapiskaš. Na pisk storiva vse. Prej sva služila Veterniku, sedaj tebi. Treba je le, da imaš pri sebi piščalko.« — »Pa dobro,« je rekel Ivan carevič, »rad bi bil doma!« Ni še dobro izgovoril, kar je stal doma na trgu.

Hodil je carevič po trgu, pa mu pride nasproti črevljar šaljivec. »Kam greš, možiček?« ga je vprašal carevič. »Črevljar sem in nesem črevlje na prodaj.« — »Vzemi me za pomočnika,« je zaprosil Ivan. »Ali znaš delati šolne?« — »Znam in še marsikaj. Tudi obleke šivam.« — »Ondaj dobro! Pojdi z menoj!« Šla sta k črevljarju. »Glej, tu imaš najboljše blago. Naredi iz njega, kakor veš in znaš.« Ivan carevič je šel v čumnato in je zapiskal na piščalko. Pred njim stojita šepavec in grbavec: »Kakšna ti je želja, carevič?« »Do večera morajo biti gotovi šolni. Evo vama usnja!« — »Lahko delo nama nalagaš. A to ni usnje, ampak ničvredna šara. Vrzi jo skozi okno!« Legel je carevič in zaspal. Proti večeru se je prebudil. Na mizi stoje šolnčki. Krasni so in iz najboljšega blaga. Prišel je črevljar in vprašal: »Ej, dobri dečko, kje imaš izdelek?« — »Poglej!« Pogledal je črevljar in se začudil: »Mojstrsko delo je to, pravo čudo!« Pa je vzel šolnčke in jih odnesel na trg.

V carskem gradu so se takrat pripravljali na trojno ženitbo. Peter carevič je zasnubil prelepo Jeleno, Vasilij pa carico srebrnega carstva. Carico bakrenega carstva so dali generalu. Za svatbo je bilo treba nakupiti mnogokaj. Prelepi Jeleni se je zahotelo novih šolnčkov. Čul je črevljar o nje nameri, pa je nesel carevičev čudoviti izdelek v carski

grad. Prelepa Jelena je gledala vsa zavzeta: »Kako in kaj, take šolne izdelujejo samo na gori.« Drago je plačala in naročila tako: »Naredi mi drug par šolnčkov, a mere ne jemlji! Krasno morajo biti šivani in vsi pretkani z dragulji. Jutri mi jih prinesi, sicer ukažem, da te obesijo.« — Vzel je črevljarček denar in dragulje, pa je šel proti domu. Nad vse mere je bil žalosten. »Ha, veliko zlo je to. Kdo bi do jutri izdelal take šolne, pa brez mere? Vidim, da mi je vrv gotova nagrada. V gostilnico pojdem, da vtopim žalost v pijači in igri.«

In je šel v gostilnico. Polno se je zbralo prijateljev. »Zakaj si tako klavern in pobit?« so ga vprašali. »Oj, dragi tovariši, težko meni! Jutri me obesijo,« je povedal črevljar in je razložil prijateljem vzrok svoje nesreče. »Kdo bi mislil sedaj na toge in bridkosti,« so ga tolažili. »Dajmo, pijmo in igraymo!« Pa so pili, pili in igrali. Črevljarju je samo teklo po grlu. »Še bom vzel s seboj poln sodec,« si je mislil. »Če pridejo zjutraj po mene, izpijem pol vedra vina, da bom pri obešanju nezavesten.« Prikolobaril je domov. »Tak je vrag s tvojimi šolni,« je pravil careviču. »Vidiš, tako je in tako. Jutri, ko pridejo biriči, me zbudi takoj.« Ponoči je zapiskal Ivan carevič na piščalko. Na pisk stojita pred njim šepavec in grbavec: »Kaj bi, Ivan carevič?« — »Imeti moram do zjutraj take in take šolnčke.« — »Pa dobro!« Zaspal je carevič. Drugo jutro pogleda in vidi. Na mizi je par šolnčkov, ki se iskrijo kot sam ogenj. Zbudil je carevič črevljarja: »Vstani, čas je!« — »Kako? Ali so že prišli? Daj, prinesi sodček, da izpijem kebljico vina! Obesili bodo pijanega črevljarja!« — »Pa šolni so dovršeni.« Vstal je mojster in teklen pogledat. Gleda, gleda, pa vidi šolnčke, ki se iskrijo kot sam ogenj. »A kdaj sva dogotovila to čudo?« — »Nu, ponoči. Pozabil si, kako sva prirezovala in šivala.« — »Ne spominjam se, bratec.« Vzel je šolnčke in stekel z njimi v grad.

Prelepa Jelena je pogledala in si mislila: »Res, vidim, da je to delo duhov Ivana careviča. Pa kako si delal,« je še vprašala črevljarčka. »Delal in izdelal,« je pripovedoval. »Vse znam narediti.« — »Dobro!« je ukazovala carica, »sešij mi poročno obleko. Šivaj z zlatom, pretki z demanti in biseri! Jutri jo hočem imeti, če ne, zapade glava!« Odšel je črevljar ves v skrbeh in nesreči. Prijatelji so ga čakali: »Kako, da si žalosten, tovariš?« — »Ej, peklensko zlo je to. Naročila mi je carica, naj ji napravim poročno obleko, sešijem z zlatom in pretkem z demanti in biseri. Nisem ne tak krojač! Pa mi bodo jutri odrobili glavo.« — »Prijatelj, jutro je pametnejše nego večer. Pojdi, napij se in igray z nami!« Šli so v gostilnico in so pili in igrali. Črevljar se je do vratu nalil z vinom in še je nesel s seboj poln sodec. »Čuj, malček,« je naročal careviču, »zbudi me jutri, da popijem vedro vina. Odbili bodo glavo pijanemu črevljarju.« Zaspal je možiček in hrupno zasmrčal. A Ivan carevič je zapiskal na piščalko. V trenutku sta pred njim šepavec in

grbavec. »Česa ti treba, Ivan carevič?« — »Do jutri mi sešijta obleko, kakršno je imela prelepa Jelena pri Veterniku.« — »Čujeva zapoved. Zjutraj bo delo dovršeno.« Ko se je carevič prebudil, je ležala na mizi poročna obleka. Vsa je žarela kot ogenj. Nje sijaj je razsvetljeval sobo vseokrog. Carevič je zbudil mojstra. »Ali so že prišli, da mi vza-
mejo glavo? Hitro mi prinesi sodček z vinom!« — »Obleka je gotova!« — »A kdaj sva jo sešila?« — »Sam si prirezoval ponoči, mojster! Po-
zabil si.« — »Medel mi je spomin, bratec! Zdi se mi, da je bilo v sanjah.«

Nesel je črevljar obleko v carski grad. Prelepa Jelena ga je nagra-
dila z zlatom. Nato mu je dala tako zapoved: »Glej, da bo stala jutri ob zori šest vrst¹ od tu proti morju zlata carska palača. Od palače do carskega gradu bodi postavljen zlat most, ves pregrnjen z dragim bar-
žunom. Ob robu naj raste čudovito drevje. Na drevju naj prepevajo ptice, vsaka z drugim glasom. Izvrši to nalogo, sicer ukažem, da te jutri konji razčveterijo.« Globoko je klonila črevljarjeva glava, ko je raz-
mišljal o dani nalogi. Srečali so ga prijatelji: »Kako ti je, bratec?« — »I, kaj bi! Vse je končano. Jutri me razčveterijo. Naložila mi je delo, ki ga ne zmore sam vrag.« — »Bilo, kakor bilo! Jutro je pametnejše od večera. Pojdimo v krčmo!« — »Pa pojdimo, da se poslednjič raz-
veselimo.« Pili so, pili. Črevljarček se je napil tako, da so ga morali voditi na dom. »Zbogom, dražec,« se je poslavljal doma od careviča. »Jutri me umore.« — »Ali so ti naložili novo nalogo?« — »Naložili so. Tako je in tako.« Že je spal črevljar in smrčal. Ivan carevič je zapiskal na piščalko. »Česa želiš, Ivan carevič,« sta vprašala šepavec in grbavec. »Ali je mogoče izvršiti to in to?« — »Hm, to je res delo, pa pomoči ni. Do jutri bo gotovo.« In ko se je zjutraj svitalo in se je Ivan zbudil, je pogledal skozi okno. Svetci božji! Vse stoji, kakor je bilo ukazano. Zlata palača se žari kot ogenj. Carevič predrami mojstra: »Vstani!« — »So li došli, da me odvedejo v smrt? Daj mi vina, da me umorijo pijanega.« — »Glej, palača je dovršena!« — »Ti šaljivec!« Pa je le pogledal mojster skozi okno. »Oh!« je zakričal in v začudenju strmel, »pa kako se je to zgodilo?« — »Spomni se, kako sva delala ponoči.« — »Spal sem. Zdi se mi, kakor sanje.«

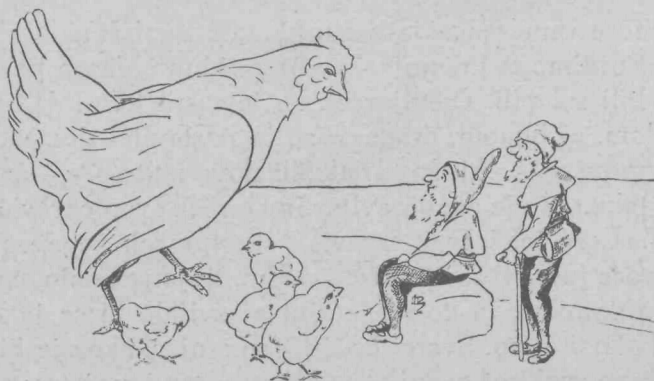
Tekla sta k palači in sta videla neizmerno bogastvo. Pa je dal carevič črevljarju merilo: »Daj, izmeri most in njega ograjo! In če te kdo vpraša, kdo stanuje v tem gradu, ne odgovori mu, ampak mu daj tole pismo.« Črevljar je meril ograjo in most.

Prebudila se je zjutraj prelepa Jelena in je videla zlato palačo. Ste-
kla je k caru: »Glejte, Veličanstvo, postavili so nam zlato palačo in se-
dem vrst zlat most. Ob mostu je čudovito drevje in na njem pojo ptice vsaka z drugačnim glasom. Car je še tisti trenutek naročil služab-

¹ Vrsta — ruska dolžinska mera; 1 vrsta — 1·067 km.

nikom, naj pozvejo, kaj pomeni vse to. Prišli so odposlanci k črevljarju in so ga izpraševali. »Ničesar ne vem, a imam pismo na carja.« V tem je pa Ivan carevič povedal očetu, kako se je zgodilo, kako je osvobodil mater in si priboril prelepo Jeleno, pa kako sta ga prevabila brata. Obenem je poslal carevič v carski grad zlato kočijo s prošnjo, naj se pripeljejo v zlato palačo car, carica, prelepa Jelena in njeni sestre. Brata naj se pripeljeta na lesenem vozu. Vsi so se hitro odpravili na pot. Ivan carevič jim je šel ves vesel naproti. Car je hotel starejša brata kaznovati s smrtjo. Pregovoril ga je Ivan carevič. Bilo jima je odpuščeno. Napravili so velike pojedine in veselice. Ivan carevič se je oženil s prelepo Jeleno. Petru careviču je dal carico srebrnega carstva, a Vasilju carico bakrenega carstva. Črevljarja je uvrstil med generale. Na tistih pojedinah sem bil tudi jaz. Po bradi je teklo, v usta pa ni priteklo.

Skrbna mama.

Palček Pok in palček Skok
putko mamó — kokokok —
deco njeno — cipcicip —
obiskala sta ta hip.

»Vi ste, mati Kokodajsa,
vedno lepša, vedno mlajša,«
se ji prilizuje Pok.
»Res je to!« potrdi Skok.

»No, no, no...« se brani mama;
»a kako godi se vama?«
»Slabo, oh!« zatarna Pok.
Putka: »Kaj je temu vzrok?«

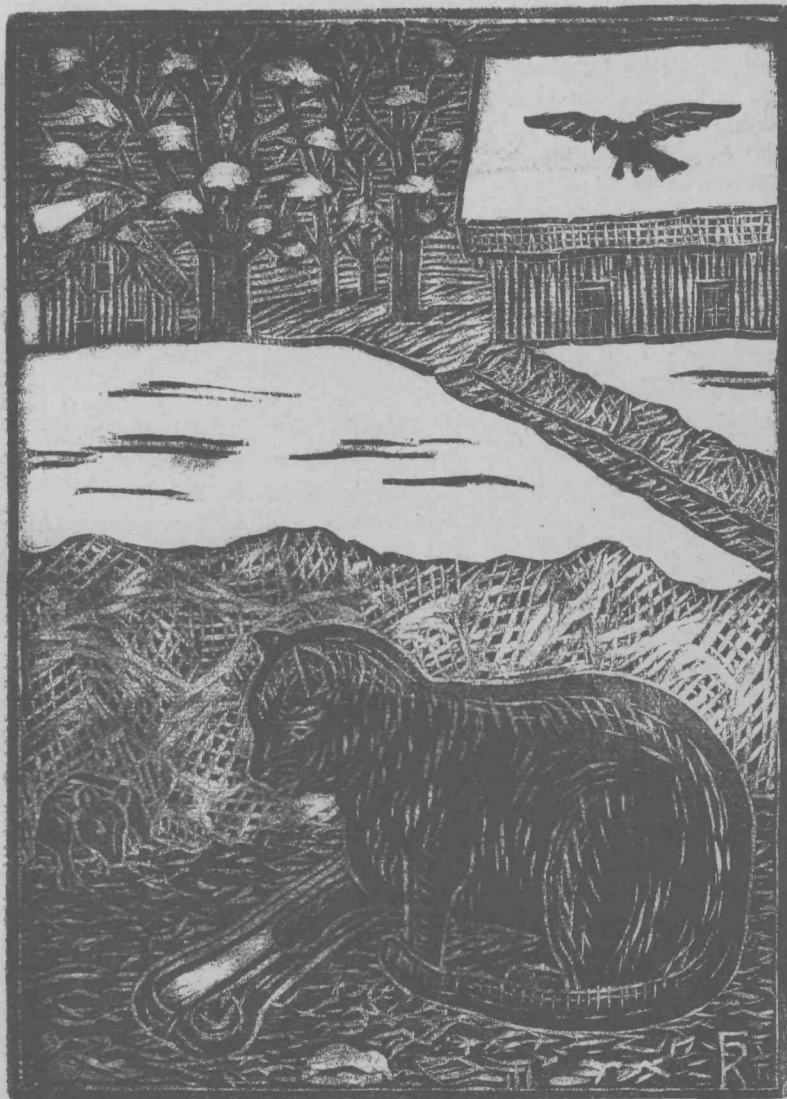
»Veste,« Skok otožno pravi,
»nama je zbolela davi
muca mila, muca mala,
pa je naju k vam poslala:

Piške drobne si želi...«
Putka s solznimi očmi:
»Res ste revčki — a za ham
piške jaz ne dam, ne dam!«

Mirko Kunčič.

Mačka, podgana in vrana.

Basen, v spomin na letošnjo hudo zimo.

Lesorez.

V enajstem letu po svetovni vojni izredno huda zima je nastala, v prirodi z mrazom, gladom in s plazovi uničevala drevje in živali, pa tudi mnogo je ljudi pobrala. Ob tistem času nekega se dne za mestom na smetišču so sešle živali: mačka, vrana in podgana. Pred mačko v zrak se dvignila je vrana

in sedla je v bližini na drevo, podgana za smetiščem svojo luknjo imela je in brž se skrila v njo, a mačka na smeteh je obsedela, premišljujoč, kako in kje spet si kaj hrane najde za želodec prazni. Skrbno prebrskane so vse smeti, na kupu pa leži, glej, kost debela. Kost je obrana, toda v njej tiči

še mastni mozeg, a kako ga
dobila venkaj mačka bi uboga?
Podgana le ji z ostrimi zobmi
zamore kost preglodati in s tem
do slastne pripomoči ji jedi.
Tako premišlja mačka in zdihuje,
podgana pa iz luknje gleda jo
in se ji škodoželjno posmehuje.
»Podganica, tovarišica moja!«
nagovori jo mačka in hlineč
prijateljstvo ji zvesto zatrjuje:
»Sovražnica jaz tvoja nisem več,
odslej kot dobri sestri si bodiva,
si pomagajva v sili, sovraživa
pa le ljudi, ki nas iz hiš pode,
pobijajo in ne dajo nam hrane!
Kot pila ostre ti imaš zobe,
prepili z njimi meni to koščico,
da mozeg polizala bom iz nje
in glad utešila si za trenutek!
Za to uslugo ti hvaležna vedno bom
in poplačala ti jo vredno bom!«

Podgana mački slepo je verjela,
se je usmilila in se takoj
samaritanskega lotila dela.
Ko pa opravila je posel svoj
in mačja zver je mozeg použila,
se ji še vroča želja je zbudila
po toplem mesu in po sveži krvi.
»Odpusti mi!« zdaj mačka zakriči
in skoči na prestrašeno podgano,
globoko v njeno kožo kremplje zasadi
in prosi jo: »Potrpi mirno, vdano,
ustvarjena si ti za mojo hrano,
zato ti prizanesti moči ni!«
Podgana je cvilila, se branila,
prosila, očitala, a zaman!
Morilka živi kožo je slačila
in se z zobmi je žrtvi v drob zarila...
Skrivaj sem gledal borbo to,
pretresla sta me stud in strah
na brate, sestre, kjer že so,
sem spomnil se in vzdihnil: »Ah!«...

Fr. Rojec.

Ave Maria.

Tiho prihaja mrak
in pregrinja naš dom.
Zvonovi pojejo
pesem pokoja:
Ave Maria!

S silo neznano
mi je segla
do duše globin,
roke sklenila k molitvi:
Ave Maria!

Lado Jerše.

KAREL MAY — D. H.:

Kako se je Frank tepel z medvedom.

Visoko v Skalnih gorah je taborila tistega večera družba zapadnjakov¹ in Indijancev. Ob bregu jezerca so goreli taboriščni ognji. Ob njih so sedeli v gručah belci in rdečkarji.² Večerjali so postrvi, ki so jih bili nalovili v jezeru. Po večerji se je ob posameznih ognjih razvilo živahno pripovedovanje.

Taka zabava ob taboriščnem ognju je navadno prav zanimiva. Ta in ta pripoveduje o svojih doživetjih in pustolovščinah ali o slavnih činih smelih zapadnjakov. V onih krajih se vesti o uspehih činih in bojih, o resničnih ali izmišljenih dogodivščinah raznesejo z neverjetno naglico. Kar se je danes zgodilo visoko gori na severu, o tem govore v malo dneh daleč doli na jugu Zedinjenih držav. Ob taboriščnih ognjih sprejemajo in oddajajo poročevalci nove vesti. In te zavzemajo od ognja do ognja prečudne oblike in prihajajo na drugi konec lovišč vse izveržene in pretirane. Seveda je med njimi mnogo resnih, a tudi prismojenih prigod, ki jih vsak rad posluša.

Ob posebnem ognju so sedeli beli lovci. Ognjeni zublji so pravljeno razsvetljevali zagorele obraze. Visoko v temo je molel »Dolgi Davi«,³ poleg pa je zavzemal neprimerno večji prostor njega nerazdružljivi drug »Debeli Jemy«,⁴ ki je dolžino nadomeščal z neverjetno širino. Leno se je bil izleknil ob ognju mali »Hobble Frank«,⁵ ki je nosil za klobukom perjanico in ki si je domišljjal, da je neznansko učen. Bil je spremljevalec mladega »Martina«, ki so mu bili Indijanci pred malo dnevi zaslužili očeta. Prihodnji v vrsti je bil sloviti lovec »Old Shatterhand«,⁶ ki je o njem govoril ves zapad. Imel je v rokah tako moč, da je lahko s pestjo pobil najmočnejšega človeka. Pozabiti tudi ne smem zamorca »Boba«, črnega velikana, ki je bil Martinov služabnik in je sam sebe rad nazival »Masser Bob«, torej »gospod Robert«.

Tistega dne je bil Martin ustrelil ogromnega sivega medveda. Taborilci so govorili o nenavadnem dogodku in so hvalili Martina. Tedaj se je oglašil učeni Frank in je povedal takole: »Res, da je Martin dobro opravil, a on se ni sam meril s tako zverino. Moj medved tudi ni bil iz cunj.«

¹ Lovci v zapadnih gozdovih in prerijah Severne Amerike.

² Indijanci imajo bakrenordečo polt.

³ Izg.: Devi = David.

⁴ Pomanjševalna oblika za Jakob.

⁵ Šepasti Francè.

⁶ Izg.: Old Šeterhend = Stari ubijač.

»Kaj?« se je začudil Jemmy. »Ali si tudi ti imel opravka z medvedom?«

»Kako pa! Jaz z njim, on pa z menoj.«

»Pa povej, kako je bilo!«

»Bom pa povedal,« se je odkašljajl Frank in je pripovedoval: »Ni bila še minula večnost, odkar sem bil tu na Zapadu. Takrat še nisem imel mnogo izkušenj o tukajšnjih življenjskih prilikah. S tem pa ne pravim, da sem bil neizobražen. Prinesel sem s seboj iz Evrope vse polno telesnih in duševnih vrlin. A človek se mora vzlic temu priučiti vsemu, česar še ne zna. Tako n. pr. ne morem od še tako pametnega bančnega ravnatelja zahtevati, da bi kar tudi igral na klarinet. Učeni profesor astronomije pa tudi ni že izvežban za premikača na železniški progi. To moram povedati v svoje opravičilo.

Bilo je ob reki Arkansasu v državi Kolorado.¹ V raznih krajih sem se bil lotil vsakojakih poslov. Nabral sem nekaj prihrankov. Hotel sem biti pedlar² in trgovati z Zapadom. Nabavil sem si lepo zalogico blaga, ga naložil na voziček in že sem trgoval sijajno. Ko sem prispel do fora³ Lyon, je bila zaloga razprodana. Še voziček sem spečal. Kupil sem si konja in sem sedel nanj s puško v roki in s polnimi žepi denarja. Hotel sem še dalje na Zapad. Že takrat se mi je zahotelo, da bi bil slaven lovec.«

»In to si danes res,« se je oglasil Jemmy, ki je rad ščipal Franka.

»Če še nisem, pa še bom!« se je odrezal Frank. »Ko oprostimo Martinovega očeta iz rok Indijancev, bo moral moje ime ves Zapad izgovarjati s primernim spoštovanjem. Poslušajte! Takrat so v Koloradu odkrili znamenite zlate poljane. Prospektorji in Diggerji⁴ so v trumah prihajali na Zapad. Pravih naseljencev pa je bilo le malo.

Zato sem se nemalo začudil, ko sem tistega dne uzrl pred seboj pravo farmo⁵ z leseno hišo in širnim poljem in travniki. Kladara⁶ je stala ob rečici. Zato je bil v bližini gozd in v gozdu mnogo javorovih dreves. In glej, v vsakem deblu je bila pri tleh luknja in v luknji cevka, ki se je iz nje cedil javorov sok v podstavljeno posodo. Bilo je v pomladi in v najlepšem času za pridobivanje javorovega sladkorja. Ob hiši so bili postavljeni široki, jako plitvi čebriči. V njih je izparival sladki sok. Te posode omenjam zato, ker jim je bila v nastopnem doživljaju poverjena posebna vloga.

Naseljenec, po rodu Norvežan, je imel poleg žene še dva sina in hčer. Sprejeli so me prav gostoljubno. Še so mi rekli, naj ostanem njih

¹ Zedinjene države Severne Amerike.

² Potujoč kramar kakor naši krošnjarji.

³ Obmejna trdnjavnica.

⁴ Iskalci in kopači zlata.

⁵ Kmetija na Zapadu.

⁶ Poslopje iz neobtesanih debel.

gost vse, dokler me je volja. Pa sem ostal. Bil sem uslužen, in ker me je priroda obdarila s sijajnimi talenti, mi je družina kmalu zaupala tako, da so me često pustili samega na farmi.

Nekoč je povabil bližnji sosed vso farmerjevo družino na domačo zabavo. Mene so pustili doma za varuha. Ker je v tistih krajih najbližji sosed oddaljen vsaj pol dneva poti s konjem, sem vedel, da se bodo moji gostitelji vrnili komaj čez dva dni.

»Res, veliko so ti zaupali,« ga je podrezal Jemmy.

»Tako? Ali naj bi bil farmo vtaknil v žep in z njo pobegnil? Ali mi vidiš na obrazu zlikovca?«

»Nikakor ne,« se je hitel opravičevati Jemmy. »Mislim sem le, da je bilo tam okoli tedaj dosti capinov, ki bi te bili lahko napadli v večjem številu. Takim ljudem rada uide krogla iz puške.«

»Meni tudi!« se je razkoračil Frank. »Povem naj še, da je stalo pred hišo drevo, ki ga je bil farmer olupil od tal pa visoko gori do prvih vej. Lubje je uporabil za barvilo. Golo deblo je bilo jako gladko in opolzko. Za plezanje tja gori bi bilo treba velike spretnosti.«

»Ali te je kdo silil, da plezaj?« je vprašal Davy.

»Ne, silil pa ne. A časih nanese prilika tako, da mora plezati najplemenitejši človek. Ta prirodni zakon se je na meni le prehitro uresničil.

Bil sem torej sam in sem baš razmišljal, kako bi s koristnim delom okrajšal dolge, samotne ure. In sem pogodil. V hiši so imela prstena tla globoke jame, med debli v steni pa je že na mnogih krajih izpadel zamazek. Zato si je pripravil gospodar zunaj ob hišnem voglu jamo za ilovico. Jama je bila štiri vatre dolga in tri široka, do vrha pa napolnjena z lepo, mastno glino. Ves navdušen sem se hotel lotiti dela. Krenil se torej okoli vogla, pa sem zdajci stal pred...«

»Medvedom,« je dopolnil Jemmy.

»Da! Stal sem pred medvedom, ki je menda zapustil svoj brlog gori v planinah in se je napotil prav kakor jaz, da bi si ogledal svet in ljudi. Lahko si mislite, da tak pogled ni posebno ugajal mojemu očiščenemu okusu. Kosmatinec je imel tako sumljiv obraz, da sem jadrno odskočil v stran. On pa za menoj! V trenutku sem začutil, da sem nenavadno gibek in prožen. Beg se mi je videl vseh vrlin vrlina. Kakor indijski tiger sem se v mogočnem skoku pognal do olupljenega drevesa in sem kakor raketa šinil ob deblu kvišku. Nihče bi ne verjel, koliko zna in premore človek v takih neprijaznih trenutkih.«

»Gotovo si bil dober plezalec,« ga je prekinil Davy.

»Tisto pa ne. A če imaš za seboj medveda, je plezanje prava naslada. Plezal sem z velikim navdušenjem v rokah in nogah. Povedal pa sem že, da je bilo tisto deblo golo in gladko. In to je bila nesreča,

zakaj do prvih vej se moja v višave stremeča osebnost ni mogla pospeti. Pa tudi na mestu ni bilo lahko ostati.«

»Ej,« se je zasmejal Old Shatterhand, »položaj je bil malo neroden. Kaj pa je delal v tem medved?«

»Medved? Storil je nekaj, kar bi bil mirne vesti lahko pustil: priplezal je za menojo!«

»Potem pa ni bil Grisly?«¹

»Takrat mi je bil medved medved, pa nič več. Zato sem se krčevito oprijel in se ozrl navzdol. Seveda! Vrag se je bil vspel ob deblu in je prav veselo plezal za menojo. Vse se mu je videlo prav zabavno.

Zadovoljno je mrmral kakor maček, le bolj v basu. Meni pa je brenčalo v glavi in v vsem telesu od napora, da bi se vsaj obdržal in ne zdrčal medvedu na glavo. In ker je bil že prav blizu, sem se hotel pomakniti višje. Poprijel sem torej z eno roko, a v tistem trenutku je že tudi druga popustila. Še sem zgrabil z obema, a privlačnost matere zemlje je trdno pritegnila svojo žrtev k sebi. Samo kratek vzdih, pa sem zdrčal s silo dvajsettonskega parnega kladiiva na medveda, ki se tolikemu poudarku ni mogel ustavljati. Padel je kakor otep na tla, jaz pa na njega.«

Frank je pripovedoval tako živo in šaljivo, da so ga tovariši napeto poslušali in končno prasnili v vesel grohot.

»Le smejte se!« se je obregnil. »Meni ni bilo do smeha. Zdelo se mi je, da so se mi zmešale vse kosti. Bil sem čisto telebast, tako da sem nekaj trenutkov mirno obsedel na mrcini.«

¹ Veliki sivi medved Severne Amerike, ki je danes že do malega iztrebljen.

»In medved?«

»Iz početka je miroval in premišljal kakor jaz. Zdajci je pa planil in mi poklical v spomin osebne dolžnosti. Poskočil sem in bežal na milo in drago — on za menoj! Morda ga je bilo strah, pa ni hotel ostati sam. Ali pa je hotel nadaljevati pričeto prijateljstvo. Hotel sem prispeti do hišnih vrat in v hišo, a čas je bil prepičel. Zato sem kakor lastovica puhtil okolo hišnega vogla in sem kakor izstrelek zletel v — jamo z glino! Pa prav do pazduhe. Trenutek nato sem začul poleg sebe naglušen cmok. Nekaj me je pehnilo kakor odbijač lokomotive. Mastna glina mi je pljusnila preko glave. Le desno oko je ostalo odprto. Pogledal sem naravnost v obraz medvedu, ki je v svoji neverjetni lahkomiselnosti skočil za menoj v tisto blato. Milo sva si zrla tri sekunde v lice. Nato se je medved obrnil na desno, jaz pa na levo. Oba sva imela namen, da bi čimprej zapustila neslavno torišče. Medvedu se je namera posrečila hitreje nego meni. Že sem mislil, da me hoče oblegati. Komaj pa se je bil izkobacal, že jo je užgal okolo vogla. Srečno pot, mrcina!«

Med pripovedovanjem je bil Frank vstal. Z vsemi štirimi je krilil in podpiral pripovedovanje. Lovci so se smejali na vse pretege. Tiha dolinica visoko v Skalnih gorah gotovo še ni čula tako presrčnega smeha.

»Res, prav lepo je bilo,« se je smejal Old Shatterhand. »Najbolje pa je, da se je dogodivščina za Franka in za medveda končala brez večje nesreče.«

»Kdo pravi, da tudi za medveda? Le potrpite, da dovršim pripovedovanje! Ko se je medved skril za voglom, sem začul ropot, kakor bi se nekaj prevrglo. Naj se prevrže, sem si mislil. Najprej sem se hotel rešiti nesrečne jame in gline. To pa ni bila lahka naloga. Vlekel sem in brodil in še sem za slovo podaril zategli ilovici mokasine.¹ Najprej sem si hotel umiti obraz. Stopil sem zato za hišo, kjer je brzel proti reki potoček. Temu sem prav zaupljivo in prijazno zapustil vse, česar ni bilo potreba za olepšavo mojega zunanjega človečanstva. Nato sem stopil pred hišo, da bi na sledi videl, kam se je napotil medved. A glej kosmato mrho! Saj sploh ni bil odšel. Sedel je pod nesrečnim ogoljenim drevesom in se je pridno oblizoval.«

»Ali si je oblizoval glino?« se je začudil Jemmy.

»Ej, kaj pa še. Saj ni bil tako bedast, kakor si ti Jemmy! Bil je kakor vsi medvedje velik sladkosnednež. Na hitrem pobegu z blatnega bojišča je hotel preskočiti čebriček z javorovim sladkorjem, pa je v naglici skočil vanj namesto preko njega. Posoda se je z zverjo vred prekobalila s podstavka. Sladka gošča se je razlila po tleh in po medvedu. Nad vse prijeten, sladak vonj je lezel capinu v nos. In je ne-

¹ Mehki čevlji, kakršne so nosili Indijanci, slični našim opankam.

poboljšljivi lahkoživec v tistem trenutku pozabil na padec z drevesa in na skok v blatno jamo. Mirno se je vspel in že se je vneto oblizoval. Tako malo se je menil za zunanji svet, da ni videl, kako se je Frank prikradel do hišnih vrat, kako je izginil skozi nje v vežo in v sobo in je tedaj snel puško s klina. Medved je še vedno stal pokonci pod nesrečnim drevesom in je lizal in lizal. Za merjenje sem imel časa dovolj. Izgrešiti ni bilo treba. Izprožil sem torej in ga pogodil naravnost v srce. Še je nekaj časa s prednjima šapama nekaj dopovedoval,

nato pa se je zvrnil po tleh in se je poslovil od sladkega življenja, ki sta mu ga tako po nepotrebnem upihnila lahkomiselnost in sladkosnedje.«

»Kakšne barve je pa bil?« je še vprašal Old Shatterhand.

»Pred skokom v jamo je bil lepo črn, samo gobec je imel rumen.«

»No, potem je bil to prav pohleven črni medved, ki se ga ni treba bati.«

»Kaj? Saj sem videl, da se mu hoče človeškega mesa.«

»Ne verujte tega! Črnega medveda lahko naženete s pestjo.«

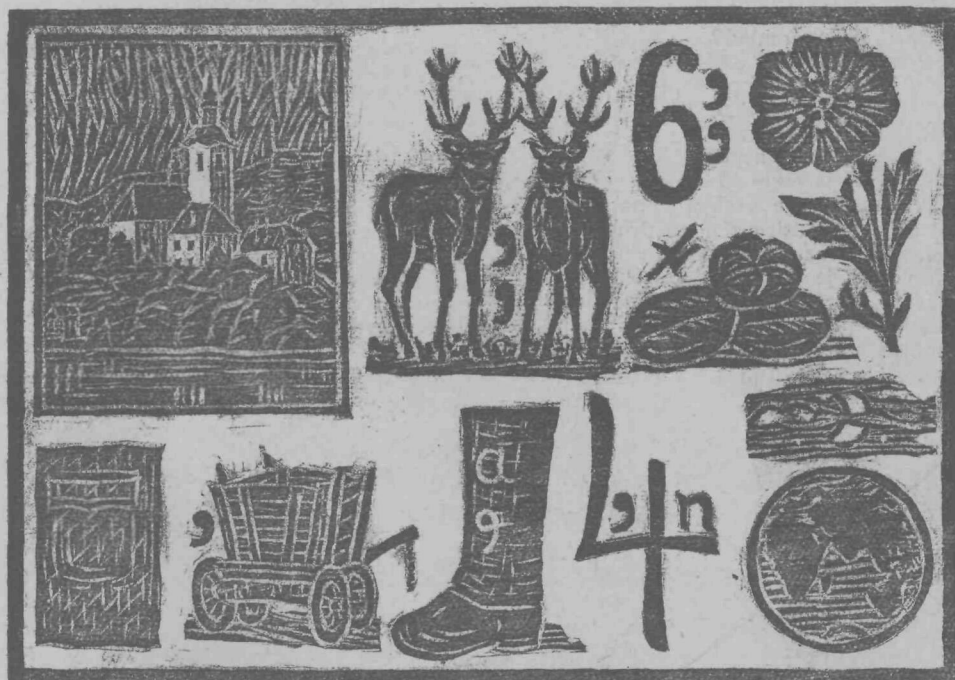
»Seveda. Kdor s pestjo pobije človeka, ta lahko tako pravi. A jaz nisem Old Shatterhand!« Pa se je Frank napol užaljen zavil v odejo in je zaspal v zavesti velikega junaštva.

Zastavica v podobah.

Sestavil in v les vrezal Fr. Rojec.

Rešitev in imena rešilcev priobčimo v prihodnji številki.

Rešitev zastavice v podobah v 6. števil.

Podobe nove v les vrezujem,
zastavico spet izdelujem.

Prav so jo rešili: Dušan Mauer, Rajhenburg; Mirko Kmet in Slavko Šavnik, Kranj; Drago in Milenka Kunčeva, Peter in Jelka Štritofova, Janez Košak, Ljubljana; Karlo Osterman, Darinka Ciglaričeva, Milica Mihajlovičeva, Beograd; Borut in Staša Furlanova, Trst. — Žreb je določil, da prejme zadnjič najavljeno darilo Dušan Mauer iz Rajhenburga. — Danes razpisujemo: Flere, Slike iz živalstva. — Novoletno zastavico v podobah v 5. številu, sta tudi prav rešila Dušan in Boris Drnovšek od Sv. Barbare v Slov. gor.

GOZDIČ JE ŽE ZELEN...

Na strani 161. je ta narodna pesemca s tremi kiticami uglasbena. Ta — kakor tudi mnoge druge narodne pesmi — pa se je v teku dolgih let v nekaterih krajih med ljudstvom že izdatno predručala po besedilu. Nekje na Dolenjskem sem jo slišal, ko so jo peli takole:

Drevje je še goló,
ptičice že pojó,
meni pa v srcu
je silno hudó.

Ptičke, jaz vprašam vas,
čujte moj mili glas:
mar bo kaj skoraj
zelena pomlad?

Pomlad pač prišla bo,
tebe na svet' ne bo,
že boš počival
pod črno zemljó!

To besedilo je vsekakor bolj skladno in je tu druga kitica z novo drugo vrstico popolnejša. Prva kitica natisnjene pesemce, ki pravi, da je gozdič že zelen in travnik razcveten, pa pove dovolj jasno, da se je pomlad že pričela in zato ni primerna za stopni, kjer se povprašuje po pričetku pomladi.

Fr. Rojec.

ZIMO SMO PRESTALI.

Hudo mrzlo zimo smo prestali.
Pomorila mnogo je živali
in ljudi, mi pa smo še ostali
in se veselimo lepših dni.
Sneg kopni in zadnji led se taja,
z juga daljnega pomlad prihaja
k nam, da vrt in log spet okraši
s cvetjem in zelenjem, ki vsakdo
pričakuje ga tako željno!
Kaj pa kosi, ščinkavci, sinice
in vse druge pevajoče ptice,
ki ne zapuste pozimi nas?
Skoro vse je ugonobil mraz.
In zato spomladi poleg cvetja
bo le malo radostnega petja.
Ta nezgoda naših ljubih ptic
naj nam bo vzpodbujajoči klic:
Tudi za živalski rod odslej,
človek moj, ljubezni več imej!

Fr. Rojec.

PROSLAVA OSVOBOJENJA.

Učitelj: »Zadnjič smo govorili, kako se je naš narod osvobodil. Danes pa poglejmo, kaj nam je prinesla svoboda. Kaj bi rad povedal, Janezek, da se oglašáš?«

»Janezek: »Prosim, gospod učitelj, svoboda se sploh ne pokaže.«

Učitelj: »Beži no, kako to misliš?«

Janezek: »Kakšna svoboda pa je to, ko moramo hoditi v šolo?«

Velecenjeni gospod Doropoljski!

Ker sem že šestletni naročnik mladinskega lista »Zvončka«, upam, da ne boste zavrgli mojega pisma, ki je namenjeno v Vaš kotiček. Prej nekoč sem tudi pisal pismo, pa je mogoče zašlo v koš. »Zvonček« kot zvest prinašalec povesti, pesmi, zabav in drugega blaga, mi je zato najljubši mladinski list, ki mi daje mnogo razvedrila ter obilo drugih koristi, ki so človeku potrebne v življenju. — List plačam v večkratnih obrokih. Seveda, časih pa je tudi ta neprilika, da pod palcem »ni žvenka ne cvenka,« da bi plačal vse takoj.

Sem dijak III. razreda meščanske šole v Krškem, kjer si prisvajam dosti znanosti in izobrazbe.

Zdaj pa še nekaj! Toliko smo se že pismeno pogovarjali ali razgovarjali v kotičku našega gospoda Doropoljskega in že limo naročniki, ko bi enkrat zagledali tudi Vas v našem zabavniku!

Že komaj pričakujem Vašega odgovora in Vas (namreč Vašo sliko) v prihodnjem »Zvončku«.

S spoštovanjem

Vas pozdravlja s Posavja

Stanislav Richly.

Odgovor:

Ljubi Stanislav!

V koš pismo ni šlo, mogoče je izgrešilo pravo pot, da ni dospelo do mene. Bog z njim! Naj dopolnim besede Valentina Vodnika!

»Ne žvenka, ne cvenka,
pa bati se nič!
Živi se brez plenka
ob petju ko*ptič!«

Stori tudi ti tako! Kadar ni nič pod palcem, naj se Ti v grlu zbudi pesem, ker

pravi nekje nekdo: »Veselega srca vesela pesem je najlepši znak!« — V veselem in lepem petju so pozabljene vse težave. — Kar se pa tiče moje slike — potrpi! Naj me slikajo, če hočejo, potem, ko s kotičkom ne bom več imel posla!

Cenjeni g. Doropoljski!

Tudi jaz se hočem oglasiti v Vašem kotičku. Jako sem bila vesela, ker je moj dobri oče naročil »Zvonček«. Rada ga prebiram, ker je v njem mnogo zanimivega. V šoli se najrajša učim zemljepisa in zgodovine. V »Zvončku« mi najbolj ugaja povest »Zlat«. A manjka mi 4. zvezek »Zvončka«, katerega mi sploh niste poslali. Prosim, cenjeni g. Doropoljski, da mi ga pošljete!

Vaša vdana

Vida Ančikova,
učenka IV. r. dekliske
osnovne šole v Ribnici
(Dolenjsko.)

Odgovor:

Ljuba Vida!

V takih primerih, ako in kadar pravočasno ne dobiš naročenega lista, piši upravi, da Ti doložiš dotično številko. »Zvončkov« urednik ima svoje posle, »Zvončkov« upravnik pa svoje. Tako zahteva red.

Velecenjeni g. Doropoljski!

Danes se prvič oglašam v Vašem kotičku. Jako mi ugaja povest »Zlat«, ki jo z veseljem prebiram. Radoveden sem, kaj prinese »Zvonček« novega iz zgodovine. Želim, da ugledam svoje borno pisemce med Vašimi kotičkarji in pričakujem Va-

šega odgovora, ki za pisemci nikdar ne zaostane.

Mnogo vdanih pozdravov Vam pošilja
Dušan Butara,
učenec III. razr. os. šole na
pripravnici v Ljubljani.

Odgovor:

Ljubi Dušan!

Sedaj Ti je izpolnjena želja, ko vidiš v koticu svoje borno pisemce. Borna sta oba: kotic in pisemce, zato pa se jima pridružuje še tretji v številu bornih — borni ta odgovorček!

Cenjeni g. Doropoljski!

Naposled se oglašam tudi jaz v Vaš in naš lepi »Zvonček«. V šoli ga večkrat čitamo. Jako mi ugaja. Najbolj mi pa ugajajo življenjepisi naših pesnikov in pisateljev in pisma, ki Vam jih pišejo dijaki in dijakinje.

Sedaj pa še nekaj iz našega družinskega kroga! Vseh otrok nas je 7. Naš ljubljeni oče se prav mnogo trudi, da nas vse pošteno preživi. Pred dvema letoma je Bog poklical k sebi našo preblago mamico, ki nam je bila najdražja. Bila je stara komaj 45 let. Želim, da bi se videle pri Bogu v rajskih višavah!

Prosim, potisnite to moje pisemce v »Zvončkov« kotic!

Najsrčneje pozdrave Vam pošilja

Agata Lipovškova,
učenka 5. šol. l. enorazrednice
v Lokavcu pri Zidanem mostu.

Odgovor:

Ljuba Agata!

Pomilujem od srca vas vse, ki ste tako zgodaj izgubili ljubljeno svojo mamico. Sreča v nesreči pa je, da vam je ostal skrbni oče, ki ima v dobri svoji deci edino uteho in veselje. Naj vas vse čuva dobrotno nebo! — Življenjepise naših velikih mož bomo nadaljevali. Priporoči pa se gospodu Janku Lebanu (Novo mesto-Kandija)!

Ljubi gospod Doropoljski!

Včeraj sem čitala v »Zvončku« pesem »Ples bo« in sem se takoj spomnila, da sem to pesmico že čitala v knjigi »Kalamandarija« od Čike Jova Zmaja — Gradnika. Šla sem gledat in sem jo res tam našla na strani 47. Ljubi gospod Doropoljski, le primate tega fanta v klešče!

Jaz Vam pa prilagam eno pesemco, ki sem si jo namislila sama. Sicer ni jako lepa, toda prosim, da jo vseeno sprejmete v

svoj kotic, ker sem še jako majhna. Star sem 7 let. Hodim v II. razred osnovne šole in jako rada čitam in imam veliko knjig. Zvečer si v postelji pravim pesemce, ki si jih namislim sama na pamet.

Pozdravlja Vas

Djurdjica Fleretova,
Ptuj.

Pomlad prihaja.

Zvončki beli zacingljali,
z glavicami pobingljali,
beli kakor sneg,
lepi kakor smeh.

Mi se bomo veselili,
šopke mamic nosili,
ona jih sprejela bo,
nam poljubčke dala bo.

Odgovor:

Ljuba Djurdjica!

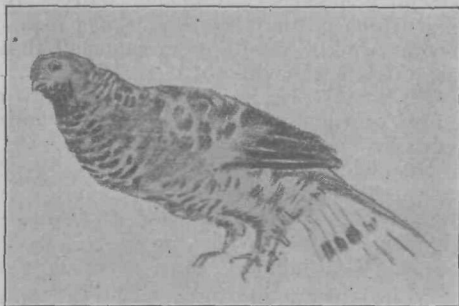
Slično pismo mi je poslal tudi Srečko Zalokar, dijak iz Celja, ki pravi, da je velik greh, ako se tuje pesmi izdajajo za lastno blago. Tisto živahno pesem »Ples bo« sem tudi jaz že poznal, a sem jo vendar dal v kotic, da vidimo, če se še kdo oglasi, ki bi s tem ne soglašal, ako se kdo odeva s pavovim perjem. To sedaj ugotavljata dva primera. Iz tega je razvidno, da morajo biti naši koticarji jako previdni, da jih drugi, še previdnejši, ne zalotijo pri takih poslih. — Tvoja pesemca je po vsebini prav ljubka, zato je ne moti »sneg—smeh«, ker si imela v mislih »sneh—smeh«.

KOTIČKOV ZABAVNIK.

Mladi risar.

Priobčil V. Jordan.

Rešitev besedne uganke v 5. številu.

O, to, top, pot.

„Zvonček“, XX. letnik, nevezan 30 Din, v navadni vezbi 45 Din
„Zvonček“, XXI. letnik, nevezan 30 Din, v navadni vezbi 45 Din
„Zvonček“, XXII. letnik, nevezan 30 Din, v navadni vezbi 45 Din
„Zvonček“, XXV. letnik, nevezan 30 Din, v navadni vezbi 45 Din
„Zvonček“, XXVI. letnik, nevezan 30 Din, v navadni vezbi 45 Din
Letnikov, ki niso tu navedeni, ni več v zalogi

In zadnji glasi ti mi bojo:
Bog čuvaj domovino mojo!

KUPUJTE IN ČITAJTE MLADINSKE SPISE

« KI JIH IZDAJA »

**DRUŠTVO ZA ZGRADBO UČITELJ-
SKEGA DOMA V LJUBLJANI**

**Zahtevajte cenike, ki jih dobite brezplačno
NAROČILA SPREJEMA IN TOČNO IZVRŠUJE**

**KNJIGARNA
UČITELJSKE TISKARNE
V LJUBLJANI, Frančiškanska ulica št. 6**

MLADINI PRIPOROČAMO NASTOPNE KNJIGE PO ZNIŽANIH CENAH:

- Baukart: *Marko Senjanin, slovenski Robinson*. Vez. Din 12.—.
- Dimnik: *Kralj Peter I*. Vez. Din 18.—.
- Dimnik: *Kralj Aleksander I*. Vez. Din 30.—.
- Erjavec: *Afriške narodne pripovedke*. Vez. Din 20.—.
- Erjavec: *Kitajske narodne pripovedke*. Vez. Din 20.—.
- Erjavec: *Srbske narodne pripovedke*. Vez. Din 22.—.
- Erjavec-Flere: *Fran Erjavec, izbrani spisi za mladino*. Vez. Din 40.—.
- Erjavec-Flere: *Fran Levstik, izbrani spisi za mladino*. Broš. Din 18.—, vez. Din 26.—.
- Erjavec-Flere: *Matija Valjavec, izbrani spisi za mladino*. Vez. Din 36.—.
- Erjavec-Flere: *Josip Stritar, izbrani spisi za mladino*. Vez. Din 46.—.
- Erjavec-Flere: *Simon Jenko, izbrani spisi za mladino*. Vez. Din 28.—.
- Erjavec-Flere: *A. M. Slomšek, izbrani spisi za mladino*. Vez. Din 40.—.
- Erjavec-Flere: *J. Kersnik, izbrani spisi za mladino*. Vez. Din 46.—.
- Ewald-Holeček: *Mati narava pripoveduje*. Vez. Din 26.—.
- Ewald-Holeček: *Tiho jezero in druge povesti*. Vez. Din 26.—.
- Flere: *Babica pripoveduje*. Vez. Din 10.—.
- Flere: *Slike iz živalstva*. Vez. Din 24.—.
- Flere: *Pripovedne slovenske narodne pesmi*. Vez. Din 24.—.
- Gangl: *Zbrani spisi*, II., V. in VI. zv. vez. Din 10.—, eleg. vez. Din 12.—, VII. zv. vez. Din 18.—, eleg. vez. Din 20.—. (Ostali zvezki so v II. natisku.)
- T. Gaspari in P. Košir: *Sijaj, sijaj, solncece!* (Zbirka koroških poevk.) Din 8.—.
- Karafiati Jan.-Dr. Bradač: *Kresničice*. Vez. Din 18.—.
- Manica Komanova: *Narodne pravljice in legende*. Din 16.—.
- Korban: *Vitomilova železnica*. Vez. Din 14.—.
- Kosem: *Ej prijateljčki*. Vez. Din 14.—.
- Lah: *Češke pravljice*. Vez. Din 12.
- Mišjakov Julček: *Zbrani spisi*. VI. zvez. (Drugi zvezki so razprodani.) Vez. Din 10.—.
- Möderndorfer Vinko: *Narodne pripovedke iz Mežiške doline*. Eleg. vezano Din 24.—.
- B. Račič: *Belokranjske otroške pesmi*. Vez. Din 8.—.
- Rape: *Mladini*. II., III., IV., V., VI. zvezek. Vez. Din 10.—, eleg. vez. Din 12.—. VII. zvezek Din 12.—. VIII. zvezek Din 15.—.
- Rape: *Tisoč in ena noč*. Vez. Din 28.—.
- Ribičič: *Vsem dobrim*. Vez. Din 10.
- V. Riha-Karel Pribil: *Povest o svatbi kralja Jana*. Vez. Din 16.
- Robida: *Da ste mi zdravi, dragi otroci!* Broš. Din 3.—.
- Šilih: *Nekoč je bilo jezero*. Vez. Din 24.—.
- Tille-Pribil: *V kraljestvu sanj*. Broš. Din 6.—.
- Trošt: *Moja setev*. I. in II. a Din 10.—.
- Waštetova: *Mejaši, povest iz davnih dni*. Vez. Din 24.—.
- Zbašnjik: *Drobne pesmi*. Vez. Din 8.—.

VSE TE KNJIGE KAKOR TUDI KNJIGE DRUGIH

ZALOŽB SE DOBE V

KNJIGARNI

UČITELJSKE TISKARNE

V LJUBLJANI

■■■■■■■ Frančiškanska ulica št. 6. ■■■■■■■